

บทที่ ๔

วิเคราะห์หลักกรรมเรื่องการยึดติดและการปล่อยวาง ในภาพยนตร์แอนิเมชันเรื่อง “ปู่ซ่าบ้าพลัง” (Up)

นำเสนอผลการวิเคราะห์หลักกรรมเรื่องการยึดติดและการปล่อยวางในภาพยนตร์แอนิเมชันเรื่อง “ปู่ซ่าบ้าพลัง” (Up) ผ่านโครงสร้างการเล่าเรื่องในภาพยนตร์ ๗ ประการ ตามลำดับ ดังนี้

- ๔.๑ โครงเรื่อง (Plot)
- ๔.๒ แก่นความคิด (Theme)
- ๔.๓ ความขัดแย้ง (Conflict)
- ๔.๔ ตัวละคร (Character)
- ๔.๕ ฉาก (Setting)
- ๔.๖ สัญลักษณ์พิเศษ (Symbol)
- ๔.๗ จุดยืนในการเล่าเรื่อง (Point of View)

รูปภาพ ภาพยนตร์แอนิเมชันเรื่อง “ปู่ซ่าบ้าพลัง” (Up)

๔.๑ โครงเรื่อง (Plot)

ในโครงเรื่องของภาพยนตร์แอนิเมชันเรื่อง “ปู่ชาบ้ำพลัง” (Up) พบหลักธรรมเรื่องการยึดติดและการปล่อยวาง ดังนี้

การเริ่มเรื่อง อธิบายความเป็นไปของชีวิตที่มีการเกิด แก่ เจ็บ ตาย การได้ครอบครอง และการสูญเสียพลัดพราก สะท้อนให้เห็นกฎธรรมชาติของชีวิต ที่ไม่มีใครหลีกเลี่ยง หรือบังคับบัญชาได้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมในพระพุทธศาสนาที่เรียกว่า “ไตรลักษณ์” หมายถึง ลักษณะที่เป็นสามัญทั่วไป ๓ ประการ คือ ความไม่เที่ยง ความเป็นทุกข์ และความไม่ใช่อัตน

การพัฒนาเหตุการณ์ แสดงให้เห็นว่าการพลัดพรากจากสิ่งที่รักที่พอใจทำให้เกิดทุกข์ ทุกข์เพราะไม่สามารถยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นแล้วในชีวิต ทุกข์เพราะยึดติดกับความรักที่มีต่อคนที่จากไปแล้ว และคิดว่าสิ่งของต่าง ๆ เป็นตัวแทนของคนรัก จึงพยายามรักษาไว้ ให้อยู่กับตัวเองให้นานที่สุด ในพระพุทธศาสนาเรียกการยึดติดว่า “อุปาทาน” มี ๔ ประเภท คือ ๑) กามอุปาทาน คือความยึดติดในกาม ๒) วิทยอุปาทาน คือการยึดติดในวิทย ๓) สัมผัสอุปาทาน คือการยึดติดในข้อวัตรปฏิบัติ และ ๔) อัตตวาอุปาทาน คือการในตัวตน

ภาวะวิกฤติ ตัวละครพบกับความเปลี่ยนแปลงไปของคนที่เคยชื่นชม และยังดื้อนึดมั่นหลบหนีจากการตามล่าของคน ๆ นี้ ทำให้เกิดความผิดหวังเสียใจ ความทุกข์นี้มีเหตุมาจากการยึดติดกับความชื่นชมศรัทธาในตัวบุคคล และยังคงประสบกับเหตุการณ์ที่สร้างความยุ่งยากลำบากใจในการเลือกระหว่างช่วยเหลือผู้ที่กำลังเดือดร้อน ซึ่งเป็นการทำดี เป็นกุศล กับการเลือกรักษาทรัพย์สมบัติ และเป้าหมายของตัวเอง ซึ่งเป็นการยึดติด แต่สุดท้ายก็พ่ายแพ้ให้กับความยึดติดของตัวเอง

ภาวะคลี่คลาย ตัวละครได้เข้าใจความต้องการของคนรัก ว่าเป้าหมายที่แท้จริงของเธอคือการใส่ใจกับปัจจุบัน ไม่ใช่ความสุขในอนาคตที่ยังมาไม่ถึง เธอได้ผจญภัยแล้ว นั่นคือการได้ใช้ชีวิตที่มีทั้งสุขและทุกข์คละเคล้ากันไป เปรียบเหมือนการได้พบเรื่องตื่นเต้น ทำทนาย เพราะมันคือการเผชิญหน้ากับความเปลี่ยนแปลงที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เมื่อตัวละครได้รับรู้ความจริงจากคนรัก เปรียบเหมือนความผิดพลาดที่ได้รับการให้อภัย ปมในใจก็คลี่คลาย จึงหันกลับมาใส่ใจกับสิ่งสำคัญที่ยังมีอยู่ ณ ปัจจุบัน และตระหนักได้ว่าไม่ควรปล่อยโอกาสที่มีหลุดมือไปอีก นั่นคือการช่วยเหลือผู้ที่กำลังเดือดร้อนก่อนที่จะสายเกินไป

การยุติเรื่องราว มุ่งมั่นทำความดี ช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อนได้สำเร็จ แต่กลับได้พบการพลัดพรากจากของรักอีกครั้ง คราวนี้ตัวละครไม่รู้สึกเสียใจเพราะได้เลือกทำสิ่งที่ถูกต้องแล้ว คือการช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อนให้ปลอดภัย และเข้าใจธรรมชาติของสิ่งทั้งหลายว่ามีการเปลี่ยนแปลงได้ ไม่คงอยู่ถาวร ไม่สามารถหลีกเลี่ยงหรือบังคับบัญชาได้ จัดเป็นความเข้าใจหรือความเห็นที่ถูกต้องสอดคล้องกับหลักธรรมในพระพุทธศาสนาที่เรียกว่า “สัมมาทิฐิ” ส่งผลให้เกิดการปล่อยวางสิ่งที่เคยยึดติด ทำให้คลายจากความทุกข์ และดำเนินชีวิตต่อไปอย่างมีความสุข

๔.๒ แก่นความคิด (Theme)

แก่นความคิดของภาพยนตร์แอนิเมชันเรื่อง “ปู่ช่าบ้าพลัง” (Up) ได้ถ่ายทอดความคิดเรื่อง การปล่อยวางเรื่องราวในอดีต การปล่อยวางความรู้สึกผิดจากการพลาดโอกาสที่ดีไป^{๑๘๓} โดยนำเสนอ เรื่องราวเกี่ยวกับสามผู้รู้สึกผิดต่อภรรยาที่เสียชีวิตไปแล้ว เขาเข้าใจว่าตัวเองยังไม่ได้ทำให้คนรักสมหวัง ไม่ทำตามคำสัญญา จึงยังรู้สึกติดค้างอยู่ในใจตลอดมา เขาคิดว่า “บ้าน” เป็นตัวแทนของภรรยา จึงเกิดเรื่องราวการพาบ้านทั้งหลังออกเดินทางไปกับเขาด้วย เพื่อหวังเยียวยาความรู้สึกผิดที่ผ่านมา ในระหว่างการเดินทางเขาได้พบกับมิตรภาพใหม่ ๆ พบกับสถานที่และเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรค แต่เขาก็ฝ่าฟันมันไปได้ จนกระทั่งมาถึงที่หมาย เขาจึงได้รู้ว่าตัวเองเข้าใจผิดที่คิดว่าภรรยาตายจากไป ทั้งที่มีเรื่องค้างคาใจ เพราะแท้จริงแล้วภรรยาของเขาได้เขียนบันทึกไว้ว่า เธอได้รับความสุขสมหวัง ตลอดเวลาที่ได้ใช้ชีวิตร่วมกับเขาแล้ว การได้รู้ความจริงนี้เสมือนได้ปลดปล่อยตัวเองออกจาก ความรู้สึกผิด เขากลับมามีชีวิตชีวาอีกครั้ง ได้กลับมาอยู่กับปัจจุบันและเชื่อมสัมพันธ์กับผู้คนรอบข้าง ได้^{๑๘๔} และ “บ้าน” ก็ไม่ได้เป็นภาระอันหนักอึ้งของเขาอีกต่อไป

แก่นความคิดของภาพยนตร์เรื่องนี้สอดคล้องกับหลักธรรมในพระพุทธศาสนาที่เรียกว่า “อุปาทาน” หมายถึง ความยึดมั่นถือมั่นในอำนาจกิเลส การยึดติดที่เกิดจากตัณหา ความทุกข์ใจของ ตัวละครล้วนเกิดจากการยึดติดทั้งสิ้น เพราะมีความเห็นผิด โดยเห็นว่าทุกสิ่งนั้นเที่ยงแท้ ไร้ซึ่งความ ทุกข์ และเห็นว่าสิ่งทั้งหลายมีตัวตน ความคิดเช่นนี้ในพระพุทธศาสนาเรียกว่า “วิปลาส” คือความเห็น ที่คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง ถือเป็นมิจฉาทิฐิ เพราะหลังจากที่ตัวละครได้มีโอกาสใช้ชีวิต เผชิญหน้ากับความจริง ได้พบทั้งอุปสรรคและกัลยาณมิตร จึงเกิดการเรียนรู้ที่จะอยู่กับปัจจุบัน ปล่อย วางเรื่องราวในอดีต และสงเคราะห์ผู้ที่เดือดร้อน การมีพฤติกรรมที่ดีงามและคลายจากความทุกข์ใจได้ เกิดจากการมีความเห็นที่ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมในพระพุทธศาสนาที่เรียกว่า “สัมมาทิฐิ”

๔.๓ ความขัดแย้ง (Conflict)

การศึกษาความขัดแย้งจะทำให้เข้าใจเรื่องราวได้กระจ่างชัดยิ่งขึ้น เพราะเหตุการณ์หรือ พฤติกรรมที่ปรากฏในโครงเรื่องจะมีการพัฒนาขึ้นท่ามกลางความขัดแย้งต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์ พบความขัดแย้งระหว่างตัวละคร ความขัดแย้งภายในจิตใจตัวละคร และความขัดแย้งของตัวละครกับ พลังภายนอก ดังนี้

^{๑๘๓} Tim Hauser and Pater Docter, *The Art of Up*, (San Francisco : Chronicle Books, ๒๐๐๙), p. 13.

^{๑๘๔} เรื่องเดียวกัน, p. 13.

๔.๓.๑ ความขัดแย้งระหว่างตัวละคร

ตารางที่ ๑ ความขัดแย้งระหว่างตัวละคร

คู่ขัดแย้ง	ความขัดแย้ง	
คาร์ล และ เอลลี	คาร์ล เป็นสามีของเอลลี เป็นผู้ชายที่เจียบขริ่ม กลัวความผิดพลาด ไม่ชอบเสี่ยง	เอลลี เป็นภรรยาของคาร์ล เป็นผู้หญิงที่สดใสร่าเริง กล้าหาญ มีชีวิตชีวา
คาร์ล และ รัสเซล	คาร์ล เป็นชายชรา เคลื่อนไหวเชื่องช้า ไม่อยากยุ่งเกี่ยวกับคนอื่น มีความใส่ใจและมุ่งมั่นต่อภารกิจของตัวเอง	รัสเซล เป็นเด็กชายที่ร่าเริง กระปรี้กระเปร่า คอยติดตามคาร์ล เพราะอยากทำให้ภารกิจของตัวเองลุล่วง แต่มีความวอกแวก สนใจสิ่งรอบ ๆ ตัว
คาร์ล และ มันทซ์	คาร์ล จิตใจดี มีเมตตา ต้องการปกป้อง ช่วยเหลือรัสเซลกับนกให้พ้นจากการไล่ล่าของมันทซ์	มันทซ์ ใจร้าย เห็นแก่ตัว ต้องการจับนก และกำจัดคาร์ลกับรัสเซล
รัสเซล และ มันทซ์	รัสเซล จิตใจดี มีเมตตา ต้องการปกป้อง ช่วยเหลือคาร์ลกับนกให้พ้นจากการไล่ล่าของมันทซ์	มันทซ์ ใจร้าย เห็นแก่ตัว ต้องการจับนก และกำจัดคาร์ลกับรัสเซล

จากการวิเคราะห์ความขัดแย้งระหว่างตัวละคร พบการสื่อความหมายเรื่องการยอมรับในความแตกต่าง และเรื่องความดีชนะความชั่ว

ความขัดแย้งกันของอุปนิสัยของคู่รักอย่างคาร์ลและเอลลี และความแตกต่างระหว่างวัยของคาร์ลและรัสเซล สะท้อนให้เห็นว่า หากไม่ยึดติดอยู่กับความต้องการของตัวเองฝ่ายเดียว รู้จักให้อภัย คอยสนับสนุน และให้กำลังใจซึ่งกันและกันในยามที่พบกับปัญหาต่าง ๆ แล้ว จะทำให้ใช้ชีวิตร่วมกันอย่างมีความสุข และการทำงานให้บรรลุเป้าหมายต้องอาศัยการร่วมแรงร่วมใจกัน ปรับตัวเข้าหากัน เพื่อเสริมจุดแข็งที่มีอยู่ให้มากขึ้น และลดจุดอ่อนให้น้อยลง ดังนั้น การประพุดิตนเป็นเพื่อนที่ดี และรู้จักคบหาเพื่อนที่ดีด้วยนั้น ย่อมส่งผลให้อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข “เพื่อนที่ดี” หรือเรียกว่า “กัลยาณมิตร” เป็นปรโตโมสะ คือเป็นปัจจัยจากภายนอกที่ทำให้เกิดสัมมาทิฐิได้ กัลยาณมิตรมีคุณสมบัติ ๗ ประการ คือ มีเมตตา นำเคารพ นำเอาเยี่ยงอย่าง เป็นที่ปรึกษาที่ดี รับฟังคำปรึกษา สอนให้เรียนรู้เรื่องราวให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น และไม่ชักจูงไปในทางเสื่อมเสีย

อีกหนึ่งความหมายคือ เรื่องความดีชนะความชั่ว การที่ตัวละครฝ่ายดีมีความมุ่งมั่น ยืนหยัดเพื่อทำความดี จนในที่สุดก็สามารถเอาชนะตัวละครฝ่ายชั่วร้ายได้ เรียกว่ามีความเห็นถูกต้องตามคลองธรรมว่าทำดีมีผลดี ทำชั่วมีผลชั่ว เช่นนี้ คือการมีสัมมาทิฐิ (อติ สุกตทุกกฏาน ผล วิปาโก – ความเห็นถูกต้องว่าผลวิบากแห่งกรรมดีกรรมชั่วมี)

๔.๓.๒ ความขัดแย้งภายในจิตใจตัวละคร

ความขัดแย้งในจิตใจ จะสร้างความสับสนหรือยุ่งยากลำบากในการตัดสินใจเพื่อจะกระทำการอย่างใดก็ได้

ตารางที่ ๒ ความขัดแย้งภายในจิตใจตัวละคร

ตัวละคร	ความขัดแย้ง	
คาร์ล	ความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว	ความมีน้ำใจ เมตตาต่อผู้อื่น

ความขัดแย้งที่พบภายในจิตใจตัวละครนั้น สะท้อนความหมายเรื่องการเลือกให้ความสำคัญระหว่างจุดหมายปลายทางกับสิ่งที่เกิดขึ้นระหว่างทาง เช่น ตอนที่บ้านลอยขึ้นฟ้าและกำลังเดินทางมุ่งหน้าไปยังเป้าหมายที่ตั้งไว้ แต่กลับมีผู้ร่วมทางที่ไม่ได้รับเชิญปรากฏขึ้น นั่นก็คือรัสเซล คาร์ลมีความคิดอยากกำจัดรัสเซลไปให้พ้นด้วยการใช้เชือกผูกตัวรัสเซลแล้วหย่อนออกไปนอกบ้าน แต่เมื่อคิดได้ว่าจะเป็นอันตรายแก่เด็ก เขาจึงตัดสินใจว่าจะไม่เดินทางต่อ และจะนำบ้านกลับลงบนพื้นดินเพื่อส่งรัสเซลลงด้วยความปลอดภัยแทน การคิดเช่นนี้เรียกว่าเป็นโยนิโสมนสิการ เป็นกระบวนการคิดแบบมีเหตุผล เป็นไปตามเงื่อนไข คือยึดหยุ่นตามเหตุการณ์ เป็นปัจจัยภายในที่ทำให้เกิดสัมมาทิฐิ คือมีความเห็นถูกต้อง มุ่งสงเคราะห์ ช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาให้ได้ดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข (อติธิยัญญ์ - ความเห็นถูกต้องว่าโยนที่บูชาแล้วมีผล) เป็นการปล่อยวางจากการยึดติดในความต้องการของตัวเอง และสามารถประกอบกรรมที่เป็นกุศลได้

นอกจากนี้ ยังมีเหตุการณ์สำคัญที่พบความขัดแย้งภายในใจของคาร์ลทำให้เกิดความลำบากในการตัดสินใจและเกิดความทุกข์ใจภายหลังการตัดสินใจของตัวเอง คือตอนที่เขายอมเสี่ยงอันตรายเพื่อช่วยนกให้พ้นจากการไล่ล่าของมันท์ และพานกหลบหนีมาถึงรังของมันได้สำเร็จ แต่เมื่อมันท์ตามมาเจอและจุดไฟเผาบ้านของคาร์ลเพื่อบีบบังคับคาร์ลไม่ให้ช่วยเหลือนก คาร์ลต้องพบกับความยุ่งยากลำบากในการตัดสินใจเลือกระหว่างการรักษาบ้านของตัวเองเพื่อทำภารกิจให้สำเร็จกับการช่วยเหลือผู้ที่กำลังเดือดร้อน ถึงแม้ว่าในที่สุดเขาจะตัดสินใจรักษาบ้านของตัวเองไว้ แต่เขาเองก็ผิดหวังและเสียใจกับการตัดสินใจครั้งนี้ เพราะเขาก็อยากให้นกนั้นปลอดภัยด้วย ความทุกข์ใจของคาร์ล เกิดจากการยึดติดอยู่กับเป้าหมายของตัวเอง

๔.๓.๓ ความขัดแย้งของตัวละครกับพลังภายนอก

ความขัดแย้งกับพลังภายนอก คือความขัดแย้งทั้งระหว่างมนุษย์กับพลังธรรมชาติ และระหว่างมนุษย์กับสิ่งเหนือธรรมชาติ ในภาพยนตร์เรื่องปู่ซ่าบ้าพลัง (Up) พบความขัดแย้งของตัวละครกับพลังภายนอกดังนี้

ตารางที่ ๓ ความขัดแย้งของตัวละครกับพลังภายนอก

ตัวละคร	พลังภายนอก
คาร์ล อยากใช้ชีวิตเหมือนกับตอนที่ภรรยายังมีชีวิตอยู่ ซึ่งตัวเองอยู่กับอดีต กลัวการเปลี่ยนแปลง	สังคมภายนอกที่มีความเปลี่ยนแปลงไปมาก จนกระทบต่อการดำเนินชีวิต การเดินทาง ผจญภัยที่พบกับสภาพแวดล้อมแปลกใหม่ คาดเดาไม่ได้ และเสี่ยงอันตราย
มันท์ มีความภาคภูมิใจในชื่อเสียงของตัวเอง พอใจกับ การถูกยกย่องชื่นชมจากสังคม	สังคมปรามาท ดูถูกความสามารถของเขา ทำให้ไม่เป็นที่ยอมรับจากสังคม

จากการวิเคราะห์ความขัดแย้งของตัวละครกับพลังภายนอก พบการถ่ายทอดความหมายเรื่องความจริงของสิ่งทั้งปวง เช่น คนรัก ทรัพย์สินสมบัติ การยกย่องสรรเสริญ เป็นสิ่งไม่เที่ยง เป็นทุกข์ และไม่มีตัวตน เป็นลักษณะสามประการของสภาวะธรรมทั้งหลาย เรียกว่า “ไตรลักษณ์” การมีความเห็นคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงเช่นนี้ เรียกว่า สัสสตทิฐิ หมายถึง ความเห็นว่าเที่ยง ความเห็นว่าอัตตา และโลกเที่ยง ยั่งยืน คงอยู่ตลอดไป ซึ่งจัดว่าเป็นมิจฉาทิฐิ การยึดติดในมิจฉาทิฐิ ก็คือทิฐูปาทาน เช่นเดียวกับที่ตัวละครมีความยึดติดในความคิดว่าคนที่รักต้องไม่ตาย ลาภ ยศ สรรเสริญต้องอยู่ถาวร ซึ่งการยึดติดในความเห็นผิดนี้ ทำให้ตัวละครมีความทุกข์ใจ และส่งผลให้มีพฤติกรรมที่ผิด สร้างความเดือดร้อนให้กับตัวเอง และผู้อื่น

๔.๔ ตัวละคร (Character)

ศึกษาวิเคราะห์ตัวละครในภาพยนตร์แอนิเมชันเรื่อง “ปู่ซ่าบ้าพลัง” (Up) ที่เป็นมนุษย์ ดังนี้ ๑) คาร์ล เฟรดริกสัน ๒) รัสเซล ๓) ชาร์ลส์ มันท์ และ ๔) เอลลี เพื่อศึกษาหลักธรรมเรื่องการยึดติดและการปล่อยวางที่ปรากฏในตัวละคร

๔.๔.๑ คาร์ล เฟรดริกสัน ชายชราอายุ ๗๘ ปี เคยมีอาชีพขายลูกโป่งในสวนสัตว์ มีภรรยาชื่อเอลลี (เสียชีวิตไปก่อน)

ความต้องการ (Dramatic Need) ต้องการแก้ไขสิ่งที่เคยทำพลาดในอดีต

มุมมอง (Point of View) มีความรับผิดชอบต่อสัญญาที่ให้ไว้กับคนรัก

การเปลี่ยนแปลง (Change) ตัวละคร คาร์ล มีการเปลี่ยนแปลงดังนี้

ตารางที่ ๔ การเปลี่ยนแปลงของตัวละคร คาร์ล เฟรดริกสัน

แบบเดิม	แบบใหม่
ใช้ชีวิตอยู่ในบ้านที่จัดไว้เหมือนตอนที่ภรรยา ยังมีชีวิตอยู่ ไม่ออกไปไหน ไม่พบปะผู้คน	ออกจากบ้านไปพบปะผู้คนและทำกิจกรรมต่าง ๆ
เห็นความสำคัญของสมบัติของตัวเองมากกว่า การช่วยเหลือผู้อื่นที่กำลังเดือดร้อน	เห็นความสุข ความปลอดภัยของผู้อื่นสำคัญ มากกว่าสมบัติของตัวเอง
เคลื่อนไหวเชิงช้า เชื่องซึม หน้าตาบึ้งตึง	กระปรี้กระเปร่า มีชีวิตชีวา ยิ้มแย้มแจ่มใส

ทัศนคติ (Attitude) กลัวความผิดพลาด ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง มีความเมตตา มีความ
รับผิดชอบต่อการกิจของตัวเอง

จากการวิเคราะห์ตัวละครคาร์ล พบว่า คาร์ลมีการยึดติดในความสุข ความเสนาหา ต่อ
ภรรยาและบ้าน เป็นการยึดติดในกาม เรียกว่า กามุปาทาน เขามีความเชื่อว่าภรรยายังอยู่กับเขาใน
บ้านที่สร้างมาด้วยกัน เชื่อว่าเป็นเพราะเขาไม่รักษาสัญญา ทำให้ภรรยามีเรื่องค้างคาใจที่ยังไม่ได้ทำ
ก่อนเสียชีวิต การยืนยันว่าความเชื่อของตัวเองนั้นถูกต้อง คือการยึดติดในทิฐิ เรียกว่า ทิฐุปาทาน
ส่งผลให้เกิดการกระทำตามความเชื่อนี้ คือ ใช้ชีวิตในบ้านที่จัดไว้เหมือนตอนที่ภรรยายังมีชีวิตอยู่ ไม่
ออกไปไหน ไม่พบปะผู้คน พยายามรักษากันไม่ให้เปลี่ยนแปลง และนำเอาบ้านทิ้งหลังออกเดินทาง
ไปสถานที่ที่ภรรยาเคยอยากไป เพื่อให้ภรรยาสมหวัง แม้จะต้องเบียดเบียนตัวเองและผู้อื่นก็ตาม การ
ยึดติดในการกระทำเช่นนี้คือการยึดติดในศีลและพรต หรือเรียกว่า “สัลลพตูปาทาน” ทั้งหมดนี้
เพราะความเห็นผิดว่ามีตัวฉัน มีภรรยา มีบ้าน ภรรยาและบ้านเป็นของฉัน ยึดมั่นในนามรูปหรือขั้น
๕ ว่าเป็นตัวตน คือความถือมั่นว่าตน เรียกว่า “อัตตวาตูปาทาน”

การเปลี่ยนแปลงของคาร์ลเกิดจากการมีความเห็นที่เปลี่ยนไปจากผิดเป็นถูก ความเห็นถูก
หรือ “สัมมาทิฐิ” นั้นเกิดได้จากปัจจัยสองประเภทคือ ปัจจัยภายนอก (ปรโตโมสะ) และปัจจัย
ภายใน (โยนิโสมนสิการ) อันนำมาซึ่งการปล่อยวาง

ปัจจัยภายนอก (ปรโตโมสะ) – สิ่งกระตุ้นหรือสิ่งชักจูงจากภายนอก

๑) การออกเดินทางไปผจญภัย ทำให้คาร์ลพบกับสภาพแวดล้อมและเหตุการณ์ที่เสี่ยง
อันตราย คาดเดาไม่ได้ พบอุปสรรคที่สร้างความลำบากให้กับเขา พบกับมันท์ วิรบุรุษที่คาร์ลเคยนับ
ถือ ซึ่งบัดนี้กลายเป็นคนบ้าคลั่งเพราะถูกอดีตครอบงำ หมกมุ่นอยู่กับการตามล่านกยักษ์เพื่อพิสูจน์
ความสามารถของตัวเอง จนทำให้ใช้ชีวิตตัดขาดออกจากโลกของความเป็นจริง

๒) การได้พบกับคนที่มองโลกในแง่ดี ซื่อตรง มีน้ำใจ และคอยช่วยเหลือคาร์ลตลอดการ
เดินทางอย่าง รัสเซล ผู้ซึ่งเป็นกัลยาณมิตร อันหมายถึง เพื่อนที่ดี หรือ มิตรผู้มีพระคุณ ทำให้คาร์ล
มองเห็นคุณค่าในตัวเองว่ายังสามารถช่วยเหลือและเติมเต็มช่องว่างให้ผู้อื่นได้

๓) การได้พบกับข้อความที่ช่วยปลดปล่อยคาร์ลจากความรู้สึกผิด เป็นข้อความซึ่งเขียนโดย เอลลี ภรรยาที่เป็นกัลยาณมิตรอีกคนหนึ่งของเขา แม้เธอจะจากโลกนี้ไปก่อน แต่ก็ได้ทิ้งข้อความให้เขาได้เข้าใจว่า การที่เธอได้ใช้ชีวิตร่วมกับเขาก็คือการผจญภัยที่เธอสมหวังแล้ว และยังมีมอบกำลังใจให้เขาเริ่มการผจญภัยครั้งใหม่อีกด้วย

ปัจจัยภายนอกเหล่านี้กระตุ้นให้คาร์ลใช้ปัจจัยภายใน (โยนิโสมนสิการ)

ปัจจัยภายใน (โยนิโสมนสิการ) – กระบวนการคิดอย่างมีระเบียบ มีเหตุผล มีขั้นตอน

การเดินทางมาพบกับสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน คาดเดาไม่ได้ ไม่ได้ตั้งใจ ความผิดหวังจากการพบมันท์ การพบกับกัลยาณมิตรอย่างรัสเซล และการพบข้อความที่เอลลีเขียนทิ้งไว้ กระตุ้นให้คาร์ลใช้โยนิโสมนสิการ (การคิดโดยแยกคาย หรือคิดถูกวิธี) ส่งผลให้มีความเห็นถูกต้องหรือสัมมาทิฐิ คือ เห็นความหมายของการผจญภัยว่า แท้จริงแล้วการผจญภัยไม่ใช่การเดินทางไปยังสถานที่ไกล ๆ เท่านั้น แต่มันอาจอยู่ตรงหน้าในขณะนั้นแล้ว ไม่ว่าจะเป็นบุคคล เหตุการณ์ หรือปัญหาต่าง ๆ ซึ่งคาร์ลได้เห็นลักษณะที่แท้จริงของสิ่งทั้งหลาย ว่ามีการเปลี่ยนแปลง เป็นทุกข์ และไม่มีตัวตนให้ต้องยึดติด (ไตรลักษณ์) เมื่อสุดท้ายคาร์ลต้องสูญเสียบ้านไปอย่างไม่มีวันกู้กลับคืนมาได้ คาร์ลไม่ได้รู้สึกทุกข์ใจ เพราะเขารู้ว่ามันไม่มีอะไรแน่นอน มันเป็นแค่บ้าน ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นกับมันได้

๔.๔.๒ รัสเซล เด็กชายอายุ ๘ ปี เป็นลูกเสือนักสำรวจ

ความต้องการ (Dramatic Need) ต้องการความรักและความเอาใจใส่ เนื่องจากพ่อสัญญาว่ารัสเซลว่าจะมาร่วมพิธีเลื่อนขั้นเป็นลูกเสือนักสำรวจรุ่นใหญ่ รัสเซลอยากพบพ่อจึงต้องบำเพ็ญประโยชน์จนได้รับเข็มกลัดครบตามที่กำหนด และเข็มกลัดช่วยเหลือคนชราเป็นเข็มกลัดอันสุดท้ายที่รัสเซลจะต้องเอามาให้ได้เพื่อให้ได้เลื่อนขั้นและได้พบพ่อในพิธีตามที่เขาต้องการ

มุมมอง (Point of view) ต้องเป็นเด็กดี ต้องทำหน้าที่ลูกเสือที่ดี

การเปลี่ยนแปลง (Change) ตัวละคร รัสเซล มีการเปลี่ยนแปลงดังนี้

ตารางที่ ๕ การเปลี่ยนแปลงของตัวละคร รัสเซล

แบบเดิม	แบบใหม่
ช่วยเหลือคาร์ลเพราะอยากได้เข็มกลัดช่วยเหลือคนชรา	ช่วยเหลือคาร์ลเพราะอยากให้คาร์ลปลอดภัย

ทัศนคติ (Attitude) ซื่อสัตย์ จริงใจ ไร้เดียงสา มองโลกในแง่ดี มีน้ำใจ

จากการวิเคราะห์ตัวละครรัสเซล พบว่า รัสเซลยึดติดกับความเพิลิตเพลิน ความพอใจ ในผลรางวัลคือเหรียญกล้าหาญของลูกเสือนักสำรวจ เป็นการยึดติดในกาม (กามุปาทาน) เขาเชื่อว่าการได้รางวัล การเลื่อนขั้น และคำชมเชย คือความสำเร็จ และยึดติดอยู่กับความคิดนี้ (ทิฎฐุปาทาน) ส่งผลให้เขายึดติดการทำความดีเพื่อหวังผลตอบแทน คือต้องช่วยเหลือคาร์ลเพื่อได้รับเหรียญช่วยเหลือคนชรา (สัลล์พตูปาทาน) ทั้งหมดนี้เพราะความเห็นผิดว่ามีตัวตน มีเหรียญรางวัลของฉันทัน คือยึดมั่นในนามรูปหรือขันธ ๕ ว่าเป็นตัวตน (อัตตวาทูปาทาน)

ในขณะที่เดียวกัน รัสเซลก็มีความเห็นถูกต้องตามหลักแห่งความดี มีศีลธรรม เมตตาต่อสัตว์ที่เป็นเพื่อนร่วมโลก คือมีน้ำใจแบ่งปันอาหารให้นักยักษ์ เพราะมีความเห็นถูกต้องว่าทานที่ทำแล้วมีผล (อติ ทินฺน) ซึ่ง “ทาน” ในพระพุทธศาสนาหมายถึง การให้ด้วยความบริสุทธิ์ โดยไม่หวังผลตอบแทน รัสเซลได้เรียนรู้ว่าเหรียญล้ำค่าของลูกเสือนักสำรวจ และการเลื่อนขั้นไม่ได้มีความหมายอะไรหากไม่ได้ช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อน และการช่วยเหลืออย่างจริงใจโดยไม่สนใจผลรางวัล คือการเห็นว่า ยัญที่บูชาแล้วมีผล (อติ ยัญญ) ซึ่ง “ยัญ” ในพระพุทธศาสนาหมายถึง การสงเคราะห์ มุ่งช่วยเหลือผู้ที่ประสบปัญหา ได้ดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข และรัสเซลยืนหยัดในการทำความดี ไม่ยอมแพ้ต่อความชั่วร้ายของมันท์ คือการเห็นถูกต้องว่าผลวิบากแห่งกรรมที่ทำความชั่วมี (อติ สุกตทุกกฺขณํ กมฺมานํ ผลํ วิปาโก) คือรู้ว่าการกระทำดีย่อมได้รับผลเป็นความดี แต่ถ้าผู้กระทำชั่วย่อมได้รับผลเป็นความชั่ว

๔.๔.๓ ชาร์ลส์ มันท์ เป็นนักสำรวจ มีเรือเหาะเป็นยานพาหนะ และเลี้ยงฝูงสุนัขไว้เป็นลูกสมุน

ความต้องการ (Dramatic Need) ต้องการกอบกู้ชื่อเสียงกลับคืนมา ต้องการให้สังคมยอมรับ

มุมมอง (Point of View) ชื่อเสียงและการยอมรับสำคัญที่สุด

การเปลี่ยนแปลง (Change) ตัวละคร ชาร์ลส์ มันท์ มีการเปลี่ยนแปลงดังนี้

ตารางที่ ๖ การเปลี่ยนแปลงของตัวละคร ชาร์ลส์ มันท์

แบบเดิม	แบบใหม่
ชายหนุ่มที่ภาคภูมิใจในตัวเอง เป็นคนมีชื่อเสียง ได้รับการยอมรับจากสังคม	ชายชราที่สังคมหลงลืม ยอมมีชีวิตที่ตัดขาด จากผู้คนเพราะต้องการทำภารกิจให้สำเร็จ เพื่อกอบกู้ชื่อเสียงกลับมา

ทัศนคติ (Attitude) รักษาคำพูด ไม่ยอมแพ้ มุ่งมั่นต่อเป้าหมาย ไม่ยอมให้สิ่งใดมาขัดขวางความสำเร็จ

จากการวิเคราะห์ตัวละครมันท์ พบการยึดติดที่สอดคล้องกับหลักธรรมในพระพุทธศาสนาเรื่อง อุปาทาน ดังนี้

ต้นเหตุความทุกข์ใจของมันท์คือการยึดติดกับความใคร่ ความพอใจ ในลาภ ยศ และการสรรเสริญ คือการยึดติดในกาม (กามอุปาทาน) เขาเชื่อมั่นว่าชีวิตที่มีความสุขคือชีวิตที่ประสบความสำเร็จจากหน้าที่การงานจนเกิดเป็นความภาคภูมิใจและได้รับการยกย่องจากสังคม อีกทั้งยังยืนยันว่าความคิดของตัวเองนั้นถูกต้อง (ทิฏฐูปาทาน) เมื่อมีความเชื่อเช่นนี้จึงต้องทำทุกวิถีทางเพื่อสร้างชื่อเสียงให้ตัวเอง ให้สังคมยอมรับนับถือเขาให้ได้ ด้วยการไล่ล่านักยักษ์ และทำร้ายคนที่มาขัดขวางความสำเร็จ (สัทพตูปาทาน) ทั้งหมดนี้เพราะความเห็นผิดว่ามีตัวตน มีลาภ ยศ สรรเสริญ และเห็นว่าลาภ ยศ สรรเสริญเป็นของตน ยึดมั่นในนามรูปหรือขันธ ๕ ว่าเป็นตัวตน (อัตตวาอุปาทาน)

๔.๔.๔ เอลลี เป็นภรรยาของคาร์ล และเคยเป็นเพื่อนกับคาร์ลตั้งแต่ยังเด็ก เคยมีอาชีพเป็นเจ้าหน้าที่ประจำสวนสัตว์ ทำงานที่เดียวกับคาร์ล

ความต้องการ (Dramatic Need) ต้องการผจญภัย เพื่อพบเรื่องตื่นเต้น ทำลาย

มุมมอง (Point of View) ชีวิตคือการผจญภัย

การเปลี่ยนแปลง (Change) ตัวละคร เอลลี มีการเปลี่ยนแปลงดังนี้

ตารางที่ ๗ การเปลี่ยนแปลงของตัวละคร เอลลี

แบบเดิม	แบบใหม่
ไฝผื่นถึงการออกเดินทางไปผจญภัยยังสถานที่ที่อยู่ห่างไกลกับคนรัก	เข้าใจว่าการผจญภัยคือการใส่ใจอยู่กับปัจจุบัน ใช้ชีวิตร่วมทุกข์ร่วมสุขไปกับคนรักไปในแต่ละวัน

ทัศนคติ (Attitude) ร่าเริง มีชีวิตชีวา มองโลกในแง่ดี มีความสุขกับปัจจุบัน

เอลลีเป็นคนที่ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ยอมรับความผิดพลาดที่เกิดขึ้น แล้วก้าวเดินต่อไปโดยไม่ห่วงกังวลกับสิ่งที่ในอดีตไปแล้ว อยู่กับปัจจุบัน ยอมรับการเปลี่ยนแปลงของชีวิต ยอมรับความตาย การยอมรับความจริงของชีวิตเช่นนี้สอดคล้องกับหลักพระพุทธศาสนา เพราะมีความเห็นถูกต้องตามกฎหมายหรือลักษณะโดยธรรมชาติของสิ่งทั้งปวง (ไตรลักษณ์) ว่ามีความเป็นของไม่เที่ยง ความเป็นทุกข์ และความเป็นของไม่ใช่ตน

๔.๕ ฉาก (Setting)

ตารางที่ ๘ ลักษณะของฉาก

ฉาก	ลักษณะ
ภายในบ้าน 	บรรยากาศอบอุ่น ตกแต่งบ้านด้วยวัสดุที่มีพื้นผิวที่ให้ความรู้สึกสบาย เฟอร์นิเจอร์มีสัดส่วนไม่สมจริง ไม่พอดีกับบ้าน ทำให้บ้านดูมีขนาดเล็กด้วยการออกแบบเฟอร์นิเจอร์ให้มีขนาดใหญ่ รูปแบบคล้ายบ้านในภาพยนตร์สต็อปโมชั่น หรือบ้านตุ๊กตา ให้ความรู้สึกเหมือนของเล่นในวัยเด็ก ช่วยให้คนดูรู้สึกเป็นมิตร และผูกพันกับตัวละคร
สิ่งก่อสร้างภายนอก 	อาคารสมัยใหม่ สร้างด้วยเหล็ก และคอนกรีต มีรูปทรงเหลี่ยม มีความแข็ง สีโทนเย็น เพื่อให้ดูขัดแย้งกับโลกภายในบ้านของคาร์ล ^{๑๘๕}

^{๑๘๕} ดูรายละเอียดใน Tim Hauser and Pater Docter, *The Art of Up*, p. 70.

ฉาก	ลักษณะ
ภายในเรือเหาะ 	เฟอร์นิเจอร์และสิ่งของข้างในมีขนาดใหญ่ พอดีกับขนาดเรือเหาะที่มีความกว้างขวาง ให้ความรู้สึกถึงความทะเยอทะยานของมนุษย์ ใช้โทนสีมืดหม่น เพื่อแสดงถึงการถูกครอบงำจากการยึดติดกับอดีต
ในป่า 	มีต้นไม้เล็ก ๆ ที่เป็นต้นกล้า มีต้นไม้โตเต็มวัยซึ่งมีทั้งใบที่สมบูรณ์ขนาดใหญ่ และใบแก่สีเหลือง ซึ่งเป็นวงจรชีวิตของพืช ^{๑๘๖} เพื่อให้เห็นว่าธรรมชาติมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

๔.๖ สัญลักษณ์พิเศษ (Symbol)

จากการศึกษาการใช้สัญลักษณ์ เมื่อนำมาใช้วิเคราะห์ประกอบกับการชมภาพยนตร์แอนิเมชันเรื่องนี้ จะช่วยให้สามารถเข้าใจเรื่องราวได้ดีขึ้น โดยเฉพาะเมื่อตระหนักว่าความหมายที่แฝงเร้นอาจสื่อความหมายได้ดีกว่าความหมายที่ปรากฏภายนอก ดังนั้น จากการวิเคราะห์ภาพยนตร์แอนิเมชันเรื่อง “ปู่ซ่าบ้านปลั่ง” (Up) พบความหมายในสัญลักษณ์พิเศษ โดยแยกเป็นประเภทดังนี้

๔.๖.๑ วัตถุ

ตารางที่ ๙ สัญลักษณ์พิเศษประเภทวัตถุ

วัตถุ	ความหมาย
บ้าน 	การยึดติด: บ้านคือตัวแทนของความทรงจำในอดีต ตัวแทนภรรยาที่เสียชีวิตไปแล้ว ตัวแทนของคำมั่นสัญญาที่ต้องทำให้สำเร็จ เป็นถ้ำหรือกรงขังที่คาร์ลใช้ป้องกันตัวเองจากการเปลี่ยนแปลงของโลกภายนอก

^{๑๘๖} ดูรายละเอียดใน Tim Hauser and Pater Docter, *The Art of Up*, p. 104.

วัตถุ	ความหมาย
บ้านลอยขึ้น 	จุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลง: การขับเคลื่อนบ้านให้ลอยขึ้นไปนั้น คือการได้ลองก้าวออกจากจุดเดิมที่เคยอยู่ เพื่อให้ชีวิตดำเนินต่อไป
บ้านร่วงหล่น จนหายลับตาไป 	การปล่อยวาง: เมื่อบ้านร่วงหล่นจนไม่อาจกู้กลับคืนได้ ทำให้เกิดความเห็นว่าสิ่งทั้งหลายมีการเปลี่ยนแปลง เป็นทุกข์ และไม่มีตัวตนให้ยึดติด

๔.๖.๒ รูปทรง

พบการใช้รูปทรงพื้นฐานอยู่สองประเภท คือ รูปทรงที่มีมุมเหลี่ยม เช่น รูปสี่เหลี่ยม และ รูปทรงที่มีเส้นโค้งมน เช่น รูปทรงไข่^{๑๘๗} โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ ๑๐ สัญลักษณ์พิเศษประเภทรูปทรง

รูปทรง	ตัวละคร / วัตถุ	ความหมาย
รูปทรงที่มีมุมเหลี่ยม	บ้าน	เป็นกรอบ ถ้ำ หรือกรง ที่กักขังคาร์ลไว้กับอดีต ไม่ให้ออกไปเผชิญกับโลกแห่งความจริง ^{๑๘๘}
	คาร์ล (รูปสี่เหลี่ยม)	ความไม่ยืดหยุ่น ดุมีน้ำหนักรุนแรง ไม่เคลื่อนที่เหมือนจมน้ำติดอยู่กับพื้น เพราะหลังจากที่ภรรยาเสียชีวิตไปแล้ว เขาก็ติดอยู่ในกรอบของอดีต

^{๑๘๗} ดูรายละเอียดใน Tim Hauser and Pater Docter, *The Art of Up*, p. 18-19, 40-55, 73.

^{๑๘๘} เรื่องเดียวกัน, p. 66.

รูปทรง	ตัวละคร / วัตถุ	ความหมาย
รูปทรงที่มีมุมเหลี่ยม	ก้อนหินที่อเมริกาใต้ 	ก้อนหินที่อยู่บริเวณจุดเริ่มต้นที่คาร์ลและรัสเซลไปจะมีรูปทรงเหลี่ยมและคมเปรียบเสมือนความสัมพันธ์ที่เข้ากันไม่ได้ของคาร์ลและรัสเซล ^{๑๘๙}
รูปทรงที่มีเส้นโค้งมน	เอลลี่ 	รูปทรงโค้งมนที่สามารถกลิ้ง และผลักให้รูปทรงสี่เหลี่ยมเคลื่อนที่ได้ คือการมีความยืดหยุ่น และปรับตัวให้เข้ากับความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้ของเอลลี่ และรัสเซล ทำให้คาร์ลที่ติดอยู่กับโลกของอดีต สามารถก้าวต่อไปเพื่อใช้ชีวิตในโลกปัจจุบันได้
	รัสเซล (รูปทรงไข่) 	
	ก้อนหินที่อเมริกาใต้ 	ก้อนหินตรงระหว่างทางที่ค่อย ๆ เปลี่ยนจากทรงเหลี่ยมเป็นทรงโค้งมนเปรียบเสมือนความสัมพันธ์ของคาร์ลและรัสเซลที่ค่อย ๆ พัฒนาเป็นความเข้าใจกัน ^{๑๙๐}

รูปทรงที่มีมุมเหลี่ยม และรูปทรงที่มีเส้นโค้งมน เปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างอย่างชัดเจนของการยึดติดและการปล่อยวาง โดยรูปทรงที่มีมุมเหลี่ยมจะสื่อความหมายในด้านความทุกข์ที่เกิดจากการยึดติด ส่วนรูปทรงที่มีเส้นโค้งมนนั้น สื่อความหมายถึงความคลี่คลายจากความทุกข์ คือการปล่อยวางสิ่งที่ยึดติด

^{๑๘๙} ดูรายละเอียดใน Tim Hauser and Pater Docter, *The Art of Up*, p. 94-95.

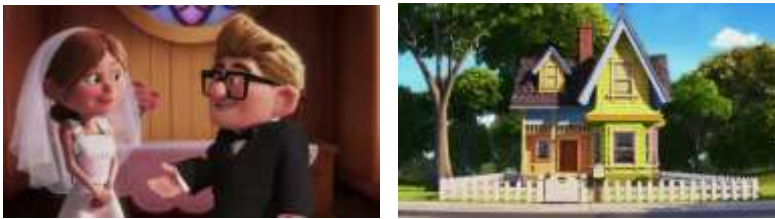
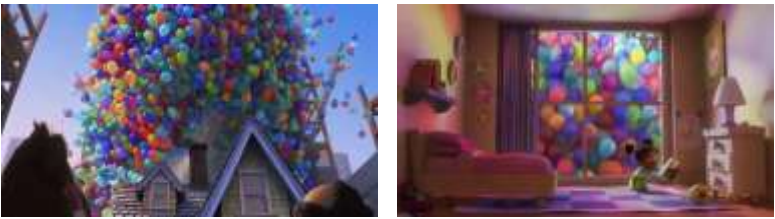
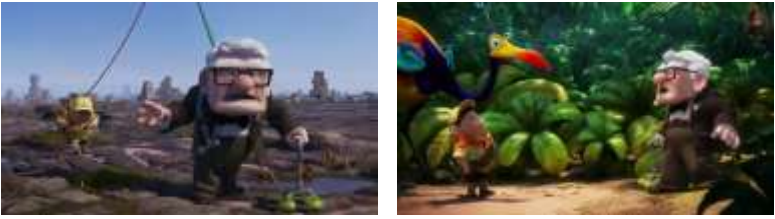
^{๑๙๐} เรื่องเดียวกัน, p. 94-95.

๔.๖.๓ สีและแสง

ผู้วิจัยพบสัญลักษณ์ประเภทสีและแสงโดยแบ่งเป็น ๓ ประเภท คือ ๑) สีสดใส ๒) สีหม่น สีมืดเข้ม และ ๓) เงามืดและแสงสว่าง^{๑๔๑}

๑) สีสดใส

ตารางที่ ๑๑ สัญลักษณ์พิเศษประเภทสีสดใส

สถานการณ์	ความหมาย
เอลียังมีชีวิต 	เอลีนำความเบิกบาน แจ่มใสมาสู่ชีวิตของคาร์ล
ลูกโป่งที่กำลังยกบ้านให้ลอยขึ้น 	ความหวัง และความเบิก บานแจ่มใสกลับมาสู่ชีวิต ของคาร์ลอีกครั้ง
การเดินทางเคลื่อนที่ 	ความมีชีวิตชีวา น่าตื่นเต้น

^{๑๔๑} ดูรายละเอียดใน Tim Hauser and Pater Docter, *The Art of Up*, p. 82-87.

๒) สีหม่น สีมืดเข้ม

ตารางที่ ๑๒ สัญลักษณ์พิเศษประเภทสีหม่น สีมืดเข้ม

สถานการณ์	ความหมาย
หลังจากเอลลี่เสียชีวิต 	ความสิ้นหวังจากการสูญเสียคนรัก ความเบิกบานแจ่มใสหายไปจากชีวิต
เข้าสู่เหตุการณ์เคราะห์ร้าย 	ภัยอันตรายกำลังมาเยือน

๒) เงามืดและแสงสว่าง

ตารางที่ ๑๓ สัญลักษณ์พิเศษประเภทเงามืดและแสงสว่าง

สถานการณ์	ความหมาย
คาร์ลพบกับรัสเซล (คาร์ลอยู่ในเงามืด – รัสเซลอยู่ในแสงสว่าง) 	รัสเซลนำสีสดใสของเอลลี่ กลับมาสู่โลกของคาร์ลอีกครั้ง

จากการวิเคราะห์สีและแสงที่เป็นสัญลักษณ์พิเศษในภาพยนตร์แอนิเมชันเรื่อง “ปู่ซ่าบ้าพลัง” (Up) พบว่า สีที่มืด หม่น และเงา หมายถึงความทุกข์ที่เกิดจากการยึดติด และความทุกข์จากสถานการณ์ที่เป็นภัยอันตราย สีสดใส และแสงสว่าง หมายถึงความสุข ความเบิกบานจากการปล่อยวางสิ่งที่ยึดติด

๔.๖.๔ คำศัพท์

ตารางที่ ๑๔ สัญลักษณ์พิเศษประเภทคำศัพท์

คำศัพท์	ความหมายตามคำศัพท์	ความหมายของสัญลักษณ์
“ผจญภัย”	การออกไปเสี่ยงหรือสู้ภัยอันตราย	การใช้ชีวิตในแต่ละขณะ ซึ่งอยู่ภายใต้กฎของธรรมชาติที่มีความไม่แน่นอน และไม่สามารถบังคับบัญชาได้
“Up” (ชื่อภาพยนตร์แอนิเมชันเรื่องปู่ย่าบ๊วย เวอร์ชันภาษาอังกฤษ)	ขึ้น ขึ้นไป อยู่เหนือ ตื่นขึ้น	การยอมรับสิ่งที่เกิดขึ้นในอดีต และก้าวต่อไป โดยการใส่ใจอยู่กับปัจจุบัน

๔.๗ จุดยืนในการเล่าเรื่อง (Point of View)

ภาพยนตร์มีจุดยืนในการเล่าเรื่องจากคนชราในโลกปัจจุบันซึ่งมักใช้ชีวิตอยู่อย่างโดดเดี่ยว เรื่องราวในอดีตทำให้พวกเขาขัดตัวเองไว้กับความทรงจำ อีกทั้งความรู้สึกแปลกแยกที่เกิดขึ้นจากปัญหาช่องว่างระหว่างวัยทำให้เกิดความรู้สึกเหงาและว้าเหว่ ประกอบกับการสูญเสียพลัดพรากที่ผ่านมาในชีวิตทำให้พวกเขาเกิดความรู้สึกสิ้นหวัง แต่ในความเป็นจริงแล้ว คนชรามิได้เป็นเพียงแค่ผู้ที่มีอายุอยู่ในช่วงบั้นปลายของชีวิตเท่านั้น แต่พวกเขาคือคนที่เปี่ยมไปด้วยประสบการณ์ ผ่านเรื่องราวต่าง ๆ ในชีวิตมามากกว่าคนรุ่นหลังหลายเท่าตัว หากช่วยกันทำให้ช่องว่างที่เคยมีนั้นหายไป ก็จะเป็นสะพานที่คนสองวัยจะก้าวถึงกัน และเกิดความเข้าใจกันมากยิ่งขึ้น

จุดยืนในการเล่าเรื่องของภาพยนตร์แอนิเมชันเรื่องนี้ เปรียบเสมือนการบอกเล่าประสบการณ์ชีวิตของคนชรา ที่นำเสนอให้คนรุ่นใหม่ได้เห็นลักษณะของชีวิต ที่มีความเปลี่ยนแปลง ไม่สามารถบังคับบัญชาให้เป็นอย่างที่ต้องการได้ ไม่ว่าจะเป็นวัตถุสิ่งของ คนรัก หรือแม้แต่ร่างกายของตนเอง เป็นความจริงของธรรมชาติ หรือกฎไตรลักษณ์ ที่ต้องยอมรับ และไม่ควรประมาทในการใช้ชีวิต

นอกจากนั้น คนชรา หรือ “ผู้สูงอายุ” ยังเป็นส่วนหนึ่งของสมาชิกในสังคมที่ควรได้รับความใส่ใจ เนื่องจากผู้คนในสังคมมีความหลากหลาย เช่น เพศ วัย อาชีพ ฯลฯ ที่แตกต่างกัน การที่จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขได้นั้น ต้องไม่ยึดติดอยู่กับความต้องการตัวเองฝ่ายเดียว และควรประพடுத்தกันเป็นกัลยาณมิตรต่อกันและกัน